

Landelijke Doelen Natura 2000 – Internetconsultatie

28 mei 2025 Reactie PWN

Algemene opmerking

- Pagina 5 van de toelichtende notitie. Hier is te lezen dat de doelen zijn ingestoken vanuit '*hoeveel op de schaal van heel Nederland minimaal genoeg is*'. PWN denkt dat daarmee het gekozen systeem erg kwetsbaar is. Zijn de doelen daarmee wel robuust genoeg en toekomstbestendig? Is er bij een tegenvallende trend of verandering dan wel voldoende aanwezig of valt een soort dan snel door ondergrens. In de visie van PWN is juist voor soorten en/of habitattypes die zeldzaam en schaars zijn, meer ambitie nodig. Meer ambitie, geeft ook weer meer ruimte voor conflicterende doelen (zie bijvoorbeeld hieronder de nauwe korfslak versus het nemen van maatregelen tegen ruigte). Het inzetten op minimaal genoeg doet ook geen recht aan de recente trends en conclusie over de Nederlandse biodiversiteit (Naturalis statusrapport van de Nederlandse biodiversiteit). Die conclusie is dat het niet goed gaat met de Nederlandse biodiversiteit en juist de N2000 systematiek is ontworpen met als belangrijke pijler behoud en herstel van de (Nederlandse) biodiversiteit. Hieraan invulling geven vanuit wat 'minimaal genoeg' is, is bij de slechte trends die tot op heden zichtbaar/meetbaar zijn ecologisch gezien absoluut onvoldoende.

Veranderingen in habitattypes (oppervlakte)

- Duinbossen (vochtig); H2180B (pagina 41-42). De oppervlakte van het bostype H2180B is van een toename aangepast naar gelijk blijven. Als PWN stellen we vast dat dit bostype slechts een beperkt oppervlakte aanwezig is in het beheergebied van PWN. Ook is het zo dat juist in de oostelijke overgangsgebieden van binnenduinrand naar polder potentieel ligt voor dit bostype. Dit is ook de bufferzone van N2000 gebied naar intensief gebruikt landschap (wonen, landbouw). Als het habitatype al zo weinig aanwezig is, is juist uitbreiding belangrijk. En omdat die uitbreiding te realiseren is in en buiten de randen van het N2000 gebied. PWN is van mening dat 'gelijk blijven' van dit habitatype de flexibiliteit en robuustheid uit het systeem haalt. Sterker nog, het geeft juist meer mogelijkheden voor uitbreiding en mogelijkheden voor soorten/habitattypes die te maken hebben met achteruitgang of tegen de ondergrens van hun bestaan (in Nederland) zitten.
- Vochtige duinvalleien (alle subtypes); H2190 (pagina 42). De oppervlakte van deze habitattypes is van een toename aangepast naar gelijk blijven. Als PWN zien we in de documenten een schijnbare tegenstrijdigheid. De vochtige duinvalleien habitattypes hebben namelijk een matig ongunstige beoordeling.

We denken dat onder de huidige klimatologische omstandigheden juist een hogere ambitie belangrijk is, want met groeiende (winter)neerslag en toenemende (zomer)droogte levert dit extra stress op in de natte duinvalleien. Meer ruimte (en dus oppervlakte) lijkt essentieel voor deze habitattypes om te kunnen dealen met deze extra stress-factor.

Veranderingen in habitattypes (kwaliteit)

- Embryonale duinen (H2110) en witte duinen (H2120) (pagina 37-38). Het doel voor kwaliteit voor beide habitattypes was 'verbetering' en is nu voorgesteld als 'behoud'. Als PWN herkennen we dat de kwaliteit van beide habitattypes verbeterd is. Door de diverse dynamiserings-projecten. Toch zien we ook dat dat beide habitattypen beperkt zijn in oppervlakte en kwaliteit en dat het overgrote deel van de Nederlandse vastelandskust nog uit stabiele zanddijken bestaan. Juist de toename van dynamiek is een belangrijk proces dat de gehele N2000 duinhabitattypes ten goede zal komen (check hiervoor ook het recent uitgekomen OBN-rapport 'Ruimte voor zand'). We zien verder een toenemende trend van recreatiedruk in (met name) deze habitattypes. Met als gevolg dat verstoring van broedvogels ook zal toenemen. Beide habitattypes zijn van groot belang voor verschillende belangrijke vogelsoorten. Deze broedvogels en daarmee ook de factor 'rust' horen bij de habitatkwaliteit, die, vanuit de visie van PWN, ons inziens nog verbetering vergt. Verder maken we ons zorgen over wat de frase 'behoud van kwaliteit witte duinen' voor signaal afgeeft. Als deze term ook leidt tot de indirecte gedachte dat dit dan een signaal is voor 'gelijk blijven in dynamiek', dan is dat een voor het duinsysteem belangrijk punt (zie ook hierboven). Juist die dynamiek is essentieel in een duinsysteem en dynamiek is een proces dat de komende decennia voor een goed functionerend N2000 duinhabitat, juist nog zal moeten toenemen.

Veranderingen bij soorten

- Nauwe korfslak (1014). Voor de nauwe korfslak zijn de aspecten: leefgebied, kwaliteit en populatiegrootte van behoud veranderd naar uitbreiding. Voor de nauwe korfslak worden de doelen dus 'strenger'. Als PWN snappen we de argumentatie van het waarom, maar zijn er ook veel vragen over 1) het waarom en 2) de mogelijke consequenties. Over het waarom: Is een groot deel van de teruglopende trend, en de grootte van het leefgebied niet ingegeven door de aanwezigheid van de soort in ruige en door stikstof beïnvloedde struwelen en landschappen? Juist in dit type ruigte is een optimaal vochtig microhabitat waar de soort profijt van heeft en juist dit type habitat was massaal aanwezig op het hoogtepunt van de

stikstofdepositie. Door herstelwerkzaamheden, het inzetten van begrazing en de eerste tekenen van iets verminderde stikstoflast is het duinlandschap weer enigszins aan het herstellen. Het gevolg is een lagere stand van de nauwe korfslak, maar de vraag is of het referentiepunt van deze soort wel goed is gekozen? En dus: of het niet juist een goed teken is dat de soort wat afneemt? Over de consequenties: Als de doelen voor de nauwe korfslak strenger worden, is er dan nog ruimte om maatregelen te nemen? De doelen lijken soms tegengesteld aan verschillende beheermaatregelen die genomen zijn of moeten worden in het duinlandschap? En misschien geldt dit ook wel voor de beheermaatregelen die genoemd worden in de natuurdoelanalyses voor de duingebieden van PWN. Kennen we de nauwe korfslak wel voldoende? En als PWN zouden we graag zien dat meer onderzoek gewenst is naar de indicatorwaarde van de nauwe korfslak voor een dynamisch en robuust duinecosysteem'.

- Groenknolorchis (1903). Het doel voor de groenknolorchis is aangepast van uitbreiding naar behoud (op alle drie de aspecten). In de terreinen van PWN en directe omgeving is de soort de laatste jaren juist afgenomen. Is de verandering voor deze soort dan niet juist tegengesteld aan de verwachtingen en zonder ambitie?